

kwam er een boodschap van haar zelf en toen ik haar weer ontmoette, legde ze mij uit wat voor ieder ander, behalve voor zoo'n onbekootten jongen kerel als ik, duidelijk zou zijn geweest: ze had nooit het minste gegeven om dien fat van een gardist en mij alleen maar een beetje willen plagen.

Drie dagen later werden we weer gescheiden. Het was juist in dien tijd dat de fransche legers overal moesten zwichten voor de overmacht van haar vele vijanden. Al onze generaals in Italië en aan den Rijn moesten terugtrekken. Massena was in de macht van Genua, Grenier in die der Oostenrijkers te Coni. Er was slechts één man in de wereld die ons redden kon: de toen al beroemde generaal Bonaparte. Dit wetende was het volk op zijn hand toen hij het laffe Directoire afzette en zich zelf tot den eersten van de drie consuls benoemde.

Ah, wat een verandering gaf dat! Soldaten werden bijeengebracht van heinde en ver; en binnen enkele dagen waren zestig duizend man met kanonnen bijeen te Dijon. Toen als een donderwolk schoof het leger langs ontoegankelijke passen over de Alpen en trok de verbijsterde Oostenrijkers te gemoet.

We doorschreden de lachende velden van Italië, sneden de vijandelijke reserves af en bij Montebello gelukte het Lannes een legerkorps te vernietigen. Op den 14den Juni ontmoette Napoleon zelf de Oostenrijkers. Wij waren met de reserve onder generaal Desaix dertig mijlen verwijderd, maar vroeg in den morgen, toen onze bevelhebber nog in zijn tent lag, werd hij opgeschrikt door het geluid van een verwijderd gerommel, hetgeen hij hield voor zwaar geschut van den vijand. Zonder aarzelen besloot hij op te breken en dadelijk daarop togen we op weg, zes duizend man sterk in dulle vaart. De kanonnen, als gewoonlijk, aan het hoofd der kolonne, en ik aan het hoofd der kanonnen.

Mien Duymaer van Twist en Cor v. d. Lugt-Melsert in „DIE AFSCHUWELIJKE FERANTE“

Nou, monsieur zal begrijpen, dat er in de artillerie een nieuwe geest gevaren was. Wij voerlieden gingen voor het eerst in het gevecht als soldaten en die gedachte alleen werkte in ons brein als bourgognewijn. Ik was al even dol als de anderen, eigenlijk nog doller, want het was door mij, dat we in eere gekomen waren en toen de commandant onzer batterij uit het zadel geworpen werd, nam ik dadelijk het bevel over en riep: „En avant!“

Het was een verschrikkelijk werk met onze kanonnen berg op, berg af te rennen; maar geen moeilijkheid was ons hart ineen van schrik. Napoleon die slechts twintig duizend man bij zich had was door een meer dan dubbel aantal Oostenrijkers bij Marengo, een klein dorpje, aangevallen en hoewel hij woedend gevochten had den geheelen dag, konden zijn mannen tegenover het overweldigend artillerievuur niet langer stand houden. Juist even voordat wij arriveerden, waren hun gelederen doorgebroken en sloegen ze op de vlucht.

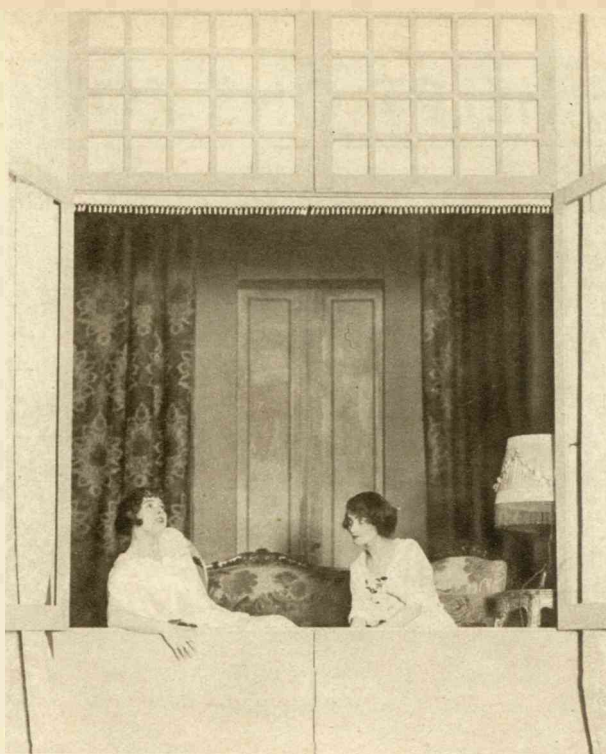
Eindelijk hadden we den laatsten bergrug bereikt en toen we eindelijk het slagveld konden overzien kromp ons hart ineen van schrik. Napoleon die slechts twintig duizend man bij zich had was door een meer dan dubbel aantal Oostenrijkers bij Marengo, een klein dorpje, aangevallen en hoewel hij woedend gevochten had den geheelen dag, konden zijn mannen tegenover het overweldigend artillerievuur niet langer stand houden. Juist even voordat wij arriveerden, waren hun gelederen doorgebroken en sloegen ze op de vlucht.

Napoleon hield nog stand met enkele eskadrons, maar moest voor het geweldig vuur terugtrekken. Melas, de Oostenrijksche bevelhebber, had reeds, zoo hoorden we later, een depeche verzonden waarin hij meedeelde, dat hij de „Honderdduizend Man,“ zoo noemden ze onzen Kleinen Korporaal, verslagen had.

Instinctmatig hielden we onze steigerende paarden in. „We zijn te laat!“ riep een onzer mannen wanhopig uit.

Inderaad, er scheen geen hoop meer. De vijandelijke cavalerie bleek veel geleden te hebben en was dan ook werkeloos, maar de artillerie richtte groote verwoestingen in onze gelederen aan en Melas bracht juist zijn infanterie-reserve in het vuur, om de nederlaag volkomen te maken. We zagen de rijen bajonetten schitteren in de zon.

„Paarden afspannen en kanonnen in stelling brengen,“

Mien Duymaer van Twist en Tilly Lus in „DIE AFSCHUWELIJKE FERANTE“

„Die afschuwelijke Ferante“ bij „Die Haghe-spelers“.

Ferante, de hoofdpersoon in dit blijspel, is bankier, en zooals de titel reeds aangeeft, erg leelijk. Ofschoon hij daardoor ongetrouwd is gebleven, maakt hij een getrouwde vrouw, Armida de Curtis, met succes het hof, en rekent het zich als een eer, dat hij, de leelijke kerel, door den man van Armida verdacht wordt van minder eerlijke bedoelingen. Dit is tot aan het einde van het tweede bedrijf. Het derde bedrijf handelt in hoofdzaak tusschen Ferante en Cecilia, een leerlinge van het Conservatoire te Rome, wier opleiding wordt bekostigd door Ferante. Cecilia, een knap meisje, wordt door Ferante bemind en aan het slot bekent hij haar zijn liefde, hoewel hij vreest te zullen worden afgewezen omdat hij zoo leelijk is. Het loopt echter anders. Onmiddellijk het ja-woord krijgt hij niet, maar wanneer Cecilia naar haar vader in Cremona is teruggekeerd, krijgt hij een telegram om eenigen tijd bij hen door te brengen. Dit laatste tooneel had indruk kunnen maken, hadden we niet uit het voorgaande gezien, toen hij Armida het hof maakte, dat hij niet alleen uiterlijk, maar ook innerlijk een afschuwelijk individu is. Het stuk is verlaald uit het Italiaansch van Sabatino Lopez.

riep onze oudste sergeant. „We moeten toch iets doen!“

We wenden onze paarden om de order uit te voeren, doch we zagen, evenals de sergeant dat we te ver weg waren om met ons vuur de nederlaag te kunnen keeren. We bevonden ons halverwege tusschen de beide legers en met een galop konden we een open terrein voor de vijandelijke troepen bereiken. Napoleon zou slechts een korten tijd noodig hebben om zijn verstrooide troepen weer te verzamelen, terwijl in dien tijd Desaix met zijn kolonne zou zijn aangekomen. Als we de infanterie slechts tien minuten konden tegenhouden.

Een dol idee vloog mij door het hoofd. Ik dreef mijn paarden weer vooruit, moet toen aan de andere mannen al mijn gedachten hebben uitgeschreeuwd, maar dat weet ik niet meer. Al wat ik mij herinner is, dat ik bulderde: „Voor God en Frankrijk, Charge!“

Van wat er toen volgde herinner ik mij nog, dat ik in de stijgbeugels stond, mijn sabel zwaaiende en de paarden aanzettende. Als een wervelwind renden we, met de kanonnen achter ons de vlakte op. Halverwege keek ik even om, en toen trof mij de roekeloosheid van mijn onderneming. Vijftig man en zes kanonnen om te chargeeren op drieduizend man infanterie. Wat 'n dwaasheid!

Dan uit de verspreide massa's van blauw en rood, en goud en staal kwam een juichkreet, die ons lachend den dood te gemoet deed rennen. Op dat oogenblik brandden de eerste salvo's der Oostenrijkers op ons los, doch ik rende in wilde vaart door en achter mij kwamen de anderen; onweerstaanbaar stortten wij ons in de dichtopeengepakte phalanx van den verbijsterden vijand. De zware kanonnen slingerden van de eene zijde naar de andere en vormden een breed pad vol bloed.

De schok verblufte de Oostenrijkers, ze aarzelden, hun opmarsch kwam tot staan. Zoo verbijsterend snel was onze manoeuvre geweest, dat toen we aan het einde der vijandelijke linie waren, we slechts tien man verloren hadden, terwijl de dood met zijn zeis langs het geheele vijandelijke front had gemaaid.

Bliksemsnel wenken we onze batterij om ons opnieuw op den vijand te storten, doch het was niet meer noodig. Napoleon had tijd gehad zijn troepen te verzamelen en toen Desaix kort daarop verscheen, was de aanvankelijke nederlaag spoedig in een schitterende overwinning veranderd.

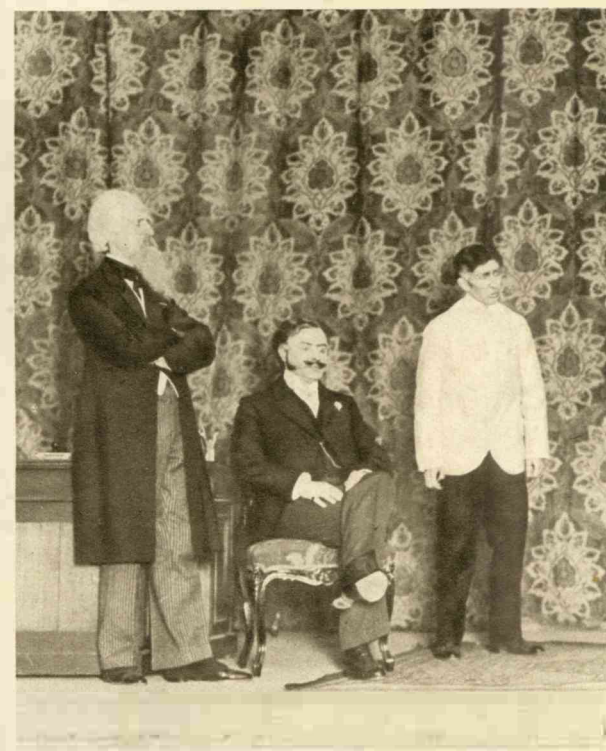
De eerste order die de 26ste batterij den volgenden dag hoorde was, dat de datum van den slag met nog een andere inscriptie op onze regimentsplaat zou worden gegrift. We

moesten paradeeren voor den eersten Consul en de rijdende artillerist Jean Durien van kanon no. 3 moest voorop rijden. Hoe Napoleon mijn naam wist, ben ik nooit te weten gekomen. Misschien had mijn kapitein het hem verteld, want deze was onmiddellijk na het gevecht naar mij toe gekomen, had mij de hand geschud en mij hartelijk toegesproken, wat mij een kleur in het gelaat joeg, en had mij bovendien vijf goudstukken ter hand gesteld.

Enfin, we poetsten haastig onze spullen op om er zoo goed mogelijk uit te zien en begaven ons op weg naar Napoleon. Op een eenigszins verhoogd terrein moesten we halt houden en hier kwam van uit het bivak ons een groep ruiters te gemoet rijden. Nu moet ik u zeggen, monsieur, dat hoe vreemd het ook klinkt, ik Napoleon, ondanks zijn alomtegenwoordigheid tot op dat oogenblik nog nooit gezien had, zoo ver ik wist. Hij had eens echter mijn batterij om gereden, maar toen bevond ik mij juist onder de kogelwagen, niet in staat iets te zien door de stof.

Zooals gezegd kwam een groep ruiters op ons toe rijden en toen ze dichterbij kwamen, reed een van hen vooruit. Het was een klein, onaanzienlijk mannetje op een wit paard. Hij had een lichtgrijze wapenrok aan, waarin hij later Jean Durien nog honderd maal ter overwinning zou voeren. Ik sloeg mijn hand aan mijn sjako, doch toen ik hem eindelijk vol in het gezicht zag, viel mijn arm neer: het was de man, die mij eens van de Seine gered had. De zeldzame schoonheid van dat gelaat had ik nimmer vergeten. En plotseling begreep ik 't, dat deze man en niemand anders de groote Napoleon moest zijn.

Hij lachte toen hij mij voorbijging en mijn hand vloog naar mijn hoofd. Op zijn bevel verzamelde de kapitein alle manschappen onzer batterij rondom mijn kanon. Toen reed Napoleon naast mij, en legde zijn hand op mijn schouder. Op het geheele slagveld hoorde men slechts zijn stem.

Ant. Verheyen, Dommelhuizen en Kloppers in „DIE AFSCHUWELIJKE FERANTE“. (foto's Couvée)

„Mannen van de 26ste batterij,“ riep hij uit, met trillende stem, „ik ben trotsch op je! Uw kameraden en uw landslieden zullen evenzeer trotsch op je zijn, zoodra ze je heldendaad vernomen hebben. Onder alle wapens onder mijn commando zijn geen dapperder mannen dan die van de 26ste batterij. En van u allen is Durien de dapperste, want hij leidde u gisteren naar een zekeren dood om uw kameraden te redden. Daarom bevorder ik voerman Durien tot sergeant-majoor. De rest van jelui mag om een speciaal privilege vragen als een herinnering aan het feit dat ik jelui de dapperste mannen van Frankrijk genoemd heb.“

Napoleon drukte mij de hand en toen te midden van het gejuich van mijn kameraden en de geheele armee reed hij weg.

Het was den 15den Augustus van dit jaar, toen de vrede geteekend was en we weer in Parijs terug waren dat we gebruik maakten van het ons beloofde privilege. Wij paradeerden met violen op onze borst en toen de keizer passeerde blezen onze horenblazers een charge.

De keizer salueerde glimlachend toen hij zijn geliefde bloem zag en op dien dag waren er geen gelukkiger mannen in Parijs dan die van de 26ste batterij.

Korten tijd daarna trouwde ik met mijn Margot, en toen we de kerk verlieten kwam ons een ruiter te gemoet met een bruidsgeschenk van den keizer: een gift van honderd goudstukken, het kruis van het pas gestichte Legioen d'Honneur en een bouquet viooltjes.

Vandaag, acht jaar geleden, bracht mijn neef mij naar het Hôtel des Invalides waar onze dappere legerhoofden rusten, om de 26ste batterij nog eenmaal te zien. De kanonnen (zonderlinge modellen die ik nooit gezien had) waren bedekt met violen en de trommels roffelden het rataplan van den aanval.

